

per rectum de normale bloedwarmte vindt. Nu ziet collega VAN DE VELDE er gevaar in de rectumopname bij lijders aan ontsteking in de buikholte toe te laten. Dit gevaar bestaat niet. De lijder kan rustig op den rug blijven liggen, men hoeft slechts één been gering te buigen.

Het ligt voor de hand, dat men voldoende op de pleegzusters moet kunnen vertrouwen, zoodat men gerust kan wezen, dat geen smerige thermometers gebruikt worden, evenmin als dit met clysmacanulen en de hardgummi glycerinespuit het geval mag wezen. Doch ditzelfde geldt voor den oksel, waarin men anders ook kans heeft infecties over te planten, men denke slechts aan de zoo veelvuldig voorkomende furunkulose van den oksel.

Natuurlijk zal men de rectumopnamen niet à tort et à travers laten verrichten; ieder zal wel een contra-indicatie in condylomata lata, enz. zien.

Het theoretisch bezwaar van de nadeelige gevolgen bij salpingitis, parametritis, enz. zou waarde toegekend moeten worden, wanneer de praktijk niet leerde, dat het ongegrond is.

In het Gasthuis te Haarlem worden sinds 12 jaar alle opnamen, zoowel op de interne als chirurgische afdeling per rectum verricht, behoudens uitzonderingen als kraamvrouwen, patiënten, die een perineoplastiek of andere operaties op dit gebied ondergaan hebben of die aan specifieke infecties lijdende zijn. Waar dus blijkbaar mijn voorganger geen nadeelige gevolgen bij het inbrengen van den thermometer in het rectum bij gynaecologische ziekten gezien had, voelde ik mij verantwoord in deze richting door te gaan, en tot nu toe heb ik er nog nimmer eenig letsel door waargenomen.

In de burgerpraktijk zal men in veel gevallen genoodzaakt zijn de okselopnamen te handhaven en dikwerf zullen de gegevens, die slechts bij benadering de bloedwarmte weergeven, voldoende zijn. Waar ik als mijn meening gaf, dat het een onafwijsbare eisch is, dat bij ontstekingen in of in de buurt van de buikholte de thermometeropnamen steeds per rectum moeten geschieden, had ik voornamelijk het oog gevestigd op die ziekten, waarbij de indicatie voor heelkundig handelen ten deele afhankelijk gesteld wordt van de koorts.

C. W. J. WESTERMAN.

Hooggeleerde Heer STRAUB,

Een vriendenhand stelde mij in de gelegenheid, kennis te nemen van Uw minder vleiende beoordeeling over mijn „leiddraad bij het regelen van het „algemeen diëet voor suikerzieken” in het laatste nummer.

Ik las Uw woorden met een gemengd gevoel van leedwezen en verwondering. Met leedwezen, omdat de goede bedoeling, waarmee ik dit boekje schreef, miskend werd; met verwondering, omdat in mijn boekje *overal* doorstraalt, dat het voor den zieke, *alleen in overleg* met den behandelenden geneesheer eenige waarde hebben kan en gezag hebben mag.

Ik gaf geen voorschriften, evenmin een handleiding, doch slechts een „leiddraad” een trait d’union als Gij wilt, tusschen den geneesheer en den patiënt.

Vermoedende dat een ietwat oppervlakkige kennismaking met mijn boekje de oorzaak van Uw onvriendelijke beschouwing geweest is, houd ik mij, ook als bekend kampioen tegen kwakzalverij, overtuigd, dat een nadere kennismaking met mijn leiddraad U tot een mildere beoordeeling bewegen zal.

Met de meeste hoogachting,

Uw. Dw.

V. LEDDEN HULSEBOSCH.

Ik zag niet doorstralen dat het boekje alleen in overleg met den medicus moest worden gebruikt. Indien ik dat had opgemerkt, zou ik het gaarne als een nieuw bewijs hebben aanvaard dat de *bedoeling* goed was.

Voor medici kan het bezit van de tabellen van het boekje een gemak zijn. Wie het daarvoor aanschaft, zal zich dan zelf een oordeel kunnen vormen over de vraag of dit boekje in handen van den patiënt past.

STRAUB.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

LONDEN. — De nagelaten papieren van een geneesheer.

Een zeer gezien arts, SIR HENRY ACLAND, onlangs overleden, heeft in zijn in menig opzicht merkwaardig testament bepaald, dat al zijn papieren, die op zijn beroep betrekking mochten hebben, ongelezen vernietigd moesten worden. Hoewel zulk een opvatting van het beroepsgeheim misschien overdraven mag heeten, daar van zijn aantekeningen op de meest bescheiden wijze een wellicht zeer nuttig gebruik zou kunnen worden gemaakt, is zij toch te verkiezen boven de onbedachtzaamheid, waarvan *the Lancet* voor eenigen tijd moest gewag maken, toen de casuïstiek-boeken van een Londensch geneesheer *verkocht* zijn door het ziekenhuis, waaraan hij verbonden was (*Lancet*, 26 Januari).

PARIJS. — Reglementeering van het huwelijk. Nadat voor eenige maanden CAZALIS in de *Revue Scientifique* de noodzakelijkheid bepleit had om bij het sluiten van een huwelijk zich niet alleen te vergewissen van de bankwaarde der beide partijen, doch ook van de lichamelijke en geestelijke volwaardigheid, en verder gaande, een geneeskundig getuigschrift van iederen huwelijkscandidate had willen eischen, komt STÉFANE-POL in het nummer van 5 Januari op geestige en nuchtere wijze daartegen op. Hij acht zulk een eisch in strijd met vrijheid en menselijkheid. Ook den lichamelijk misdeelde mag niet zijn aanspraak op levensgeluk betwist worden, als een ander er in toestemt, hem te huwen. Dan zouden de grenzen van